

**Jegyzőkönyv a Budapest II. kerület, Szép-völgyi-erdő  
helyi jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánítása ügyében összehívott egyeztető  
tárgyalásról**

**Helyszín:** Budapest Főváros Önkormányzata Főpolgármesteri Hivatala (FPH) 1052 Budapest, Városház u. 9-11. I. emelet 133/b sz. tárgyaló

**Időpont:** 2023. november 9. 11.00 óra

**Jelen vannak:**

**Bardóczi Sándor** – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály vezetője, főtájépítész

**Takács Noémi** – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály, Természetvédelmi Csoport vezetője

**dr. Barabás Sándor** – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály, Természetvédelmi Csoport

**dr. Kádár Judit** – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály, jogi szakreferens

**Gadó György Pál** – FPH Várostervezési Főosztály, Tájépítészeti Osztály, Természetvédelmi szakreferens

**Pártos Judit** – FPH Várostervezési Főosztály, városrendezési csoportvezető

**dr. Rosta Ferenc** – FPH Vagyongazdálkodási Főosztály, osztályvezető

**K. Szabó Attila** – FÖRI, Természetvédelmi Őrszolgálat vezetője

**Bereczki Csaba** – FÖRI, Természetvédelmi Őrszolgálat

**Déri Tamás** – FÖRI, Természetvédelmi Őrszolgálat

**Bajor Zoltán** – BKM NZrt. FŐKERT, Természetvédelmi és Erdőkezelési Osztály vezetője

**Galamb István** – Pest Vármegyei Kormányhivatal Természetvédelmi Osztály vezetője

**Bereményi Zsombor** – Pest Vármegyei Kormányhivatal Természetvédelmi Osztály

**Géczi Orsolya** – Pest Vármegyei Kormányhivatal Természetvédelmi Osztály

**Gergely Zoltán** – Pest Vármegyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdészeti Főosztály

**Debreczeni Edit** – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

**Pétsch Nóra** – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

**Mocsári Vazul** – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazg., Pilis-Budapest Környéki Tájegység

**Sirkó Zoltán** – II. kerületi Polgármesteri Hivatal főkertésze

**Takács Noémi** a technikai részletek ismertetésével vezeti be az egyeztető tárgyalást (jegyzőkönyv készül, ehhez hangrögzítés szükséges, jelenléti ívek aláírása, ügyeljünk a mikrofonhasználatra). Felkéri Bardóczi Sándor főtájépítészt, hogy nyissa meg az egyeztető tárgyalást.

**Bardóczi Sándor** köszönti a résztvevőket. A Fővárosi Önkormányzat által 2020-ban létrehozott Radó Dezső Tervben van egy természetvédelmi fejezet, amely a védelemre érdemes természetközeli területekkel foglalkozik. Ebben a stratégiában meg vannak jelölve olyan területek, amelyeket a Fővárosi Önkormányzat lépésről lépésre helyi természetvédelmi területté kíván nyilvánítani. Ebbe a sorba tartozik a Szép-völgyi-erdő is.

Az úgynevezett Apácaföldek területén sajátos zártkertesedési folyamat kezdődött a 70-es években. Ez telkek alakításáig és utak, parkolók kialakításáig jutott el. Néhány telken meg is jelentek házalapok, de szerencsére kiderült, hogy nem lehet csatornázni a területet és ezért az egész folyamat leállt, majd elkezdődött egy spontán beerdősülés. Korábban volt egy INTERREG programja a Fővárosi Önkormányzatnak, ami kapcsán elkezdődött a terület helyreállítása. Bardóczi Sándor szerint sok még a megoldani való, de összességében ma már indokolt, hogy a Szép-völgyi-erdő természetvédelmi oltalom alá kerüljön.

**Takács Noémi** közli, hogy a Szép-völgyi-erdő védetté nyilvánítása hivatalból indult, tehát nem volt külső kezdeményezője a védetté nyilvánításnak. A Főpolgármesteri Hivatal a FŐKERT és a Természetvédelmi Őrszolgálat segítségével készítette elő az alátámasztó dokumentációt. Több terepi felmérésre is sor került. Az alátámasztó dokumentációt a természetvédelmi törvény rendelkezése értelmében a Főpolgármesteri Hivatal megküldte a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságnak. A DINPI a helyi védettség kezdeményezését szakmailag megalapozottnak tartotta. A 25/2013-as rendeletünk,

ami a helyi védett területekről szól, jelenleg 32 területet tartalmaz. Ez fog most bővülni. A rendelet mellékletei tartalmazzák a kezelési terveket. Az egyeztető tárgyalás legfőbb értelme a kezelési terv egyeztetése. A következő napokban még lesz lehetőség az esetleges változtatási javaslatok megküldésére, de mivel a rendeletmódosítás a tervek szerint a december 13-i Közgyűlés elé kerül, az észrevételek értékelése néhány napon belül lezárul. Takács Noémi felkéri Gadó György Pált, hogy az alátámasztó dokumentáció alapján tartsa meg terület ismertetését.

**Gadó György Pál** vetített képek segítségével bemutatja a Szép-völgyi-erdőt. Elmondja, hogy a területre a Szépvölgyi út végéről lehet eljutni. A védelemre tervezett terület 14,6 hektár, az Újlaki-hegy, Felső-Kecske-hegy, Alsó-Kecske-hegy és Kecske-hegy közötti terület. Az 1873-as kataszteri térkép azt mutatja, hogy erről a kis területről elég régen eltűntek az erdők, a XIX. század végén szántók, szőlők, gyümölcsösök borították. Aztán rövidesen Budapest főerdőmestere, Guckler Károly kezdett erdősítésbe. Az ő munkásságának eredménye volt, hogy a terület keleti oldalán megjelentek a feketefenyvesek. A feketefenyők egyrészt spontán módon kerültek be a most védelemre javasolt területre, másrészt később ültették is őket.

A Főváros már a 60-as években elkezdte tervezgetni, hogy ezen a területen víkend-telepet hoz létre. 500 faelemes hétvégi házat akartak felhúzni, de ennek csak egy része valósult meg, néhány betonlapot még ma is láthatunk. 1978-ban a projekt azért állt le, mert a szennyvízkezelést nem tudták megoldani. Ettől kezdve megindult a terület spontán beerdősülése. Az ingatlan- és tulajdonviszonyok a félbeszakadt víkend-telep programból következnek. A terület nagyon kicsi telkekre van felparcellázva. A dián sárgával jelölt terület van a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában, zölddel a II. kerületi tulajdon látható. Utóbbiak nagy részét a parkolók teszik ki, amelyek beerdősítése megkezdődött. A II. kerületi Baba-erdő programot a Fővárosi Önkormányzat is támogatja, azzal a fenntartással, hogy a parkolók területének egy részét őshonos gyeppé kell alakítani.

A terület erdőtérképén azt lehet látni, hogy három üzemtervezett erdőrészlet mellett viszonylag kicsi az a terület, amely nincs üzemtervezve. Gondot jelent, hogy a gazdálkodói státus rendezetlen, hiszen minden egyes erdőrészlet vegyes tulajdonban van. A rendezés legegyszerűbb módja nyilván az lenne, ha a II. kerület a tulajdonában lévő területeket átadná a Fővárosi Önkormányzatnak. Ha ez nem valósulhat meg, akkor valamilyen egyéb szerződéses megoldásra lenne szükség. A rendezetlen gazdálkodói státus a védettséget nem akadályozza meg, de a kezelést nehezíti. A vadgazdálkodás szempontjából meghatározó, hogy a terület döntő többsége belterület, vadgazdálkodás csak az északkeleti sarokban lévő 952 m<sup>2</sup>-es területen folyhat, itt a vadgazdálkodó a Pilisi Parkerdő.

A környező területek természetvédelmi jogállásával kapcsolatban a lényeg, hogy a most helyi védelemre javasolt terület sziget a védett területek tengerében. Körülötte minden terület a Budai Tájvédelmi Körzet része, és szinte valamennyi egyúttal Natura2000-res terület is. A magokat a szél és az állatok terjesztik, a védelemre javasolt terület erdei lassan belesimulnak a környező erdőkbe. A területet az erdő-gyep mozaik teszi értékké. Az eddigi felmérések során 15 védett növényfaj és 83 védett állatfaj került elő. A védett állatfajokat bemutató diára a kis apollólepke, a nagyfejű csajkó nevű bogár és a pannongyík került, de más fajokat is ki lehetne emelni. A területen 3 éve elég komoly ismeretterjesztő munka indult, az említett uniós projekt jóvoltából létrejött a Nagyfejű csajkó tanösvény, egy védett fajokat bemutató játszótér, egy madárfigyelő hely és két erdei osztályterem.

A veszélyeztető tényezőket hosszan lehetne sorolni, a legfontosabbak az inváziós fajok, a hulladéklerakás, az illegális beköltözők, a tömeges kutyasétáltatás és a technikai sportok. Foglalkozni kell a parkolóhelyek kérdésével, annak ellenére, hogy a kíváncsi mindenképpen az, hogy a kirándulók többsége autóbusszal érkezzen. Idősek, mozgássérültek és hétköznapi látogatók számára a terület alján lesz parkoló, melynek kialakítása jelenleg zajlik.

**Takács Noémi** megköszöni az összefoglalót, és kéri, hogy az eddig elhangzottakkal kapcsolatban legelőször az erdőgazdálkodói bejelentkezés lehetősége kerüljön napirendre. Ahogy elhangzott, a bonyodalmat az okozza, hogy a területen mozaikos elrendezésben találhatók a Fővárosi és a II. kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok. Felkéri Gergely Zoltánt, hogy az erdészeti hatóság szemszögéből ismertesse a megoldási lehetőséget.

**Gergely Zoltán** elmondja, hogy a gazdálkodói jogviszony rendezését az hátráltatja, hogy földrészletenként külön-külön vagy a II. kerület vagy a Főváros az 1/1-es tulajdonos. A bejelentkezésnek nem lenne akadálya, ha földrészletenként töredék tulajdoni hányadok lennének. Megoldás lehetne

például, ha vagy a Fővárosi vagy a II. kerületi Önkormányzat kialakítana egy olyan erdőgazdálkodásra jogosult gazdálkodó szervezetet, ami megfelel az erdőtörvény kacífántos logikájának. Eredetileg a mezőgazdasági területekre hozták azt a jogszabályt, hogy csak az lehet mezőgazdálkodó, aki korábban gazdaviszgát tett. Ugyanez a logika érvényesül az erdész vonalon. Az szükséges, hogy a jogosult erdészeti szakszemély legyen a gazdálkodó szervezet vezetője. Ha a Fővárosi Önkormányzat, mint intézmény nem tudna jogosult erdészeti vállalkozást létrehozni, akkor egy olyan jogosult erdészeti vállalkozást kell keresni, amelynek mindkét önkormányzat a kezelésébe adja az erdőterületet.

**Takács Noémi** szerint ez nyilvánvalóan zsákutca, ilyen megoldásba a Fővárosi Önkormányzat nem tud belemenni. Felteszi a kérdést, hogy az megoldást jelenthetne-e, ha a kicsi területű ingatlanok összevonásra kerülnének, és az osztatlan közös tulajdonon belül a két önkormányzat között a telkek területének arányában alakulna a tulajdoni hányad. Ez persze költséges és időigényes lenne, de kérdés, hogy megoldás-e, jogszerűen működne-e?

**Gergely Zoltán** úgy ítéli meg, hogy ebben az esetben a Fővárosi Önkormányzat bejelentkezhetne erdőgazdálkodónak. Ehhez csak arra lenne szükség, hogy a Főváros megállapodást kössön a II. kerülettel.

**Bardóczi Sándor** emlékeztet rá, hogy borzasztóan elaprózódott telekszerkezetéről beszélünk, összesen 336 földrészletről. Biztos, hogy az is sok pénzbe kerülne, hogy egy telekalakítással összevonjuk ezeket, de lehet, hogy mégis ez lesz az út. Egy évvel ezelőtt a Főváros Tájépítészeti Osztályának munkatársai jártak a II. kerületi Önkormányzatnál, és annak a megbeszélésnek lényeges témája volt az a kérdés, hogy a II. kerület adja a Főváros tulajdonába a Szép-völgyi-erdő területén lévő telkeit, de egyelőre erről nem született megállapodás a két önkormányzat között. Nyilvánvalóan a Kerület azért vonakodik ettől a megoldástól, mert ebben az esetben vagyonvesztést kellene elkönyvelnie. De a Fővárosnál látszólag minden feltétel adott. Van szakszemélyzete, van erdőkezelője, a FŐKERT-nél vizsgázott munkatársakkal. Ez a szakmai háttér a II. kerületi Önkormányzatnál nem áll rendelkezésre. Nagyon jó lenne, ha elhárulna az adminisztratív akadály, és elkezdődhetne az üzemtervezett erdők kezelése.

**Takács Noémi** szerint látni kell, hogy ebben az esetben a természetvédelmi kezelés legnagyobb része az erdőkezelést jelenti, tehát ha ez viszonylag hamar nem oldódik meg, akkor baj lesz a természetvédelmi kezelési terv végrehajtásával.

**Gergely Zoltán** azt is felvetette, hogy talán a jelenlegi tulajdonviszonyok mellett is meg kellene próbálni bejelentkezni. Ő végigolvasta a vonatkozó jogszabályokat, de számára nem voltak egyértelműek. Természetesen mindenképpen ki kell tölteni néhány nyilatkozatot, amelyik igazolja a szakszemélyzet és a többi illetékes jogosultságát. A kérelemnek is lenne eljárási díja, de ez biztos, hogy nem lenne olyan horribilis összeg, mint a földrészletek összevonása a Földhivatalnál.

**Takács Noémi** megköszöni, hogy Gergely Zoltán segített áttekinteni a lehetőségeket, bízik benne, hogy sikerül megoldani a gazdálkodói jogviszony rendezését. Javasolja, hogy az egyeztetés résztvevői kezdjék meg a kezelési terv egyeztetését, bizonyára lesz benne olyan, amit pontosítani kell.

**K. Szabó Attila** kéri, hogy a kezelési tervben legyen benne a kerékpározás és a lovaglás is, hiszen kerékpárosok és lovasok is megjelenhetnek a területen.

**Barabás Sándor** megjegyzi, hogy a Szépvölgyi út folytatása ki van szabályozva, azon legálisan lehet kerékpározni.

**K. Szabó Attila** kikeresi a „Látogatás” fejezet egy mondatát: „A tervezési területen közlekedni csak a kijelölt útvonalakon szabad, a sétautakról letérni tilos.” Szerinte a kijelölt útvonal és a sétaút nem ugyanazt jelenti. A tanösvények, a sárga jelzés, a kör és a többi turistajelzés azok a kijelölt utak. A sétaút viszont bármelyik meglévő, kitaposott út. A Természetvédelmi Őrszolgálatnak tudnia kell, hogy mit kell számonkérnie. Ha bármilyen kitaposott úton lehet közlekedni, akkor bárhol keresztül lehet menni.

**Mocsári Vazul:** Az, hogy a terület szabadon látogatható, és hogy a sétautakról letérni tilos, az egy kicsit üti egymást. Fokozottan védett területeken szokták meghatározni azt, hogy csak a kijelölt turistautakon szabad közlekedni. Egyébként a Budai Tájvédelmi Körzet nem fokozottan védett részén ott mászkál az

ember, ahol csak szeretne. Őrszolgálatilag kezelni azt, hogy az utakról letérni tilos, ez gyakorlatilag lehetetlen. Egy országosan védett terület alapból szabadon látogatható. Ha a sétatutakról letérni tilos, az egy irányított látogatási rendszer, aminek a felügyeletét nem tudom, hogy a FŐRI Őrszolgálata meg tudja-e oldani.

A másik, hogy az a szó, hogy „a tervezési területen **közlekedni**...” Szerintem a közlekedés általában valamiféle járművel valósul meg, A kezelési terv megfogalmazói biztosan nem autókra és motorokra gondoltak. Én ezt biztosan kivinném belőle, és mással helyettesíteném.

**Barabás Sándor** értelmezése szerint a szabadon látogatható azt jelenti, hogy „engedély nélkül”. Azt tudomásul kell venni, hogy ez a terület jelenleg is egy frekvenciált turistaközpont. Az „Ösvényről letérni tilos” korlátozás olyan, mint a „Fűre lépni tilos” tábla a parkokban. A cél, hogy ne árásszanak el minden területet. Szívesen vesszük az ötleteket, hogy hogyan tudjuk ezt megfogalmazni.

**Takács Noémi** véleménye szerint olyankor hasznos, hogy ez a mondat a kezelési tervben benne van, mikor például egy nagy teljesítménytúrára vagy iskolai rendezvényre kerül sor, és a kezelő meg akarja akadályozni, hogy új ösvényeket tapossanak ki. Ilyenkor van mire hivatkozni.

**Mocsári Vazul** szerint így érthető, és rendben van. A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságánál kicsit más a gyakorlat. Az országosan védett területeken ez a kezelési tervekben általában nincs leírva, de mikor védett területeken az engedélyköteles tevékenységekre kiadják a természetvédelmi kezelői véleményt, abba kerül bele.

**Galamb István** annyit fűz hozzá, hogy a természetvédelmi törvény 38. §-a alapján mindenhez kell engedély, ott nevesítve vannak a közösségi események. A Kormányhivatal is úgy kezeli a kérdést, hogy a nem fokozottan védett területek azok szabadon látogathatóak, és ahol olyan közösségi rendezvény van, amely fokozott terhelést jelent egy területre, az úgyszólván hatósági engedélyhez kötött, ezeket kell szabályozni. Jellemzően ilyenek a teljesítménytúrák és futóversenyek, azok csak a kijelölt turistautakon haladhatnak, arról nem térhetnek le. Nyilván egy egyéni látogatót, ha éppen nincs ott az Őrszolgálat, akkor nem lehet megakadályozni abban, hogy a tavaszi vegetációs időszak kellős közepén a virágzó rétre lerakjon egy plédet, viszont a rendezvényeket, közösségi eseményeket, filmforgatásokat, azokat az engedélyezéssel meg lehet fogni. Persze, lehet utalni a kezelési tervre, de az engedélyezésnél úgyszólván bármit előírhat a hatóság.

**Takács Noémi** érti, amit Galamb István mond, de szerinte a tapasztalat mégis az, hogy ha vita esetén rá lehet mutatni a kezelési tervet tartalmazó rendelet egy pontjára, akkor másodfokon is megállja a helyét. Volt rá példa, hogy a kérelmező gyepterületen akart nyáron esküvőt rendezni, nem kapott engedélyt, megfellebbezte, de benne volt a rendeletben ez a tiltás, így mindenki láthatta, hogy ez nem csupán egy vélemény.

**Mocsári Vazul** az érvelést figyelembe véve azt javasolja, hogy a vitatott mondatból kerüljön ki, hogy a terület „szabadon látogatható”, és mást nem is kell változtatni.

**Kádár Judit** emlékeztet rá, hogy itt az van szembe állítva, hogy van olyan terület, amely engedéllyel látogatható, például azért mert magántulajdonban van, tehát a látogatáshoz szükség van a tulajdonos engedélyére, és van olyan terület, amely szabadon látogatható. Ez tehát nem arról szól, hogy az adott területen ki hogyan viselkedik. Tehát maga a rendelet ezt következetesen használja, és több kezelési tervben is így van, hogy van, ami szabadon látogatható és van, ami engedéllyel.

**Gergely Zoltán** arra hívja fel a figyelmet, hogy az erdőtörvény ezen a területen is eltér a természetvédelmi törvénytől. Az erdőtörvény azt nevesíti, hogy a technikai sportrendezvény és verseny engedélyköteles, de eszerint a futás az nem technikai sport, nem engedélyköteles. Viszont azt is be kell jelenteni. Úgy meg lehet fogni egy rendezvényt, hogy bejelentési kötelezettséget vagy engedélykötelezettséget teszünk magára a területre.

A kerékpározással meg az a helyzet, hogy elvileg bárhol kerékpározhatok az erdőben, kivéve azt a turistautat, ami nem kijelölt bicikliút. Mindenhol máshol keresztül-kasul lehet biciklizni a magyar erdőkben. Persze ha nem védett terület, hiszen ez az erdőtörvény alapján van így.

**Berényi Zsombor** figyelmeztet, hogy becsúszott a szövegbe egy szerkesztési hiba. A 4.3.1.2. Látogatás fejezetben az e pont úgy szól, hogy: „A fenntartó beavatkozások idején és balesetveszély esetén a természetvédelmi hatóság időszakos látogatási korlátozást rendelhet el.” Ezután az f) pontban ugyanez megismétlődik.

**Barabás Sándor** megköszöni a figyelmes olvasást, és jelzi, hogy időközben már sikerült javítani a hibát.

**Takács Noémi** lezárja az egyeztetést, mindenkinek nagyon köszöni a részvételt és az aktív munkát.

## **Összefoglaló a Budapest II. kerület Szép-völgyi-erdő helyi jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánítása ügyében összehívott egyeztető tárgyalásról**

A Budapest II. kerületében található Szép-völgyi-erdő egy közelmúltban megvalósult Európai Unió INTERREG projekt során került a figyelem középpontjába, 2020-tól már szerepelt a tervekben a védetté nyilvánítása. A természetvédelmi érdekek hosszú távú érvényesülése érdekében a Főpolgármesteri Hivatal a védetté nyilvánítási eljárást lefolytatta.

Az adatgyűjtések és kutatások alapján készült el az alátámasztó dokumentáció, melyet az eljárás részeként a Főpolgármesteri Hivatal megküldött az illetékes Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságnak, kérve nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy érdemesnek tartja-e a terület országos védetté nyilvánítását. A DINPI – miután az Agrárminisztérium hivatalos állásfoglalását is kikérte – nem tartotta indokoltnak a terület országos védelem alá helyezését, ugyanakkor a helyi jelentőségű védett területté nyilvánítást jó megoldásnak minősítette.

Az egyeztető tárgyalás első szakaszában a jelen lévők megismerték a védelemre tervezett terület természeti értékeit. A helyi védelemre javasolt terület körüli erdők a Budai Tájvédelmi Körzet részei, és szinte valamennyi egyúttal európai jelentőségű Natura 2000 terület is. A felhagyott mezőgazdasági területen 40-50 év alatt másodlagosan kialakult erdők a környező területeknek köszönhetően lassan belesimulnak a környező erdőkbe. A területet természetvédelmi szempontból az erdő-gyep mozaik teszi értékessé. Az eddigi felmérések során 15 védett növényfaj és 83 védett állatfaj került elő.

Az egyeztetésen nagy hangsúlyt kapott az erdőkezelés témája, hiszen a terület nagy része az Országos Erdőállomány Adattárban üzemtervezett erdőként szerepel. Gondot jelent, hogy az erdőgazdálkodói státus rendezetlen, hiszen minden egyes erdőrészletben vannak a Fővárosi és a II. kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok, így jelenleg a Főváros nem tud bejelentkezni erdőgazdálkodónak. A rendezetlen erdőgazdálkodói státus a védetté nyilvánítást nem akadályozza, de a kezelést nehezíti. Az egyeztető tárgyaláson az erdészeti hatóság képviselője fontos információkat osztott meg az adminisztratív rendezés lehetséges irányairól.

A vonatkozó jogszabályoknak megfelelően a Főpolgármesteri Hivatal a természetvédelmi kezelő (BKM Nonprofit Zrt. – FŐKERT Kertészeti Divízió) és a FŐRI Természetvédelmi Őrszolgálat bevonásával a természetvédelmi kezelési tervet előkészítette, amely a kezelőkre, továbbá minden használóra, látogatóra, tulajdonosra kötelező érvényű lesz. A kezelési terv munkapéldányát az egyeztetés résztvevői előre megkapták, így felkészülten tudták megvitatni a kezeléssel kapcsolatos legfontosabb kérdéseket. A résztvevők a kezelési tervvel kapcsolatban módosítási javaslatokat fogalmaztak meg. Ezek megvitatása után a kezelési terv egyes előírásai pontosításra kerültek.